

Lekarze – patroni wielkopolskich ulic

Władysław Jan Bolewski (1878–1963)
działacz niepodległościowy z Krotoszyna

Bolewskiego

Urodzony 13 marca 1878 r. w Jarocinie syn urzędnika Władysława i Walentyny z Nowakowskich odbywał edukację gimnazjalną w Nakle i Krotoszynie, gdzie zaangażował się w oświatowo-niepodległościową działalność Towarzystwa Tomasza Zana i był jego prezesem. Po zdaniu matury w 1898 r. podjął studia medyczne w Krakowie, Lipsku, Zurychu, Würzburgu i Monachium. Podczas studiów uczestniczył w działalności tajnych polskich związków akademickich; za co w 1901 r. w tzw. procesie poznańskim został skazany na czteromiesięczne więzienie. W Monachium 10 sierpnia 1904 r. otrzymał stopień doktora medycyny na podstawie rozprawy „Über congenitale Nierenmissbildungen besonders über Cystennieren”. Osiadłszy na stałe w Krotoszynie, prowadził praktykę prywatną oraz kontynuował, narażając się na szykany władz, działalność społeczną i niepodległościową. W 1907 r. ponownie ska-

zono go na trzy miesiące więzienia za udział w organizacji strajku szkolnego. Już wówczas zwrócił na siebie uwagę jako filantrop, ubogich leczył bowiem bezpłatnie, a nawet wspierał ich materialnie.

Po wybuchu I wojny światowej został zmobilizowany do armii niemieckiej. Jako lekarz frontowy zdobył ogromne doświadczenie w dziedzinie chirurgii. W burzliwych dniach rewolucji w Niemczech wszedł w skład Rady Żołnierskiej w Hanowerze. W grudniu 1918 r. powrócił do Krotoszyna, stając na czele miejscowej Rady Robotniczej i Żołnierskiej. Z jej ramienia został delegatem do Rady Robotniczej i Żołnierskiej w Poznaniu. Jako członek Rady Ludowej uczestniczył w pertraktacjach z miejscowym niemieckim garnizonem, doprowadzając do ugody, której skutkiem było opuszczenie miasta 1 stycznia 1919 r. przez załogę bez walki i rozlewu krwi. Następnie uczestniczył w formowaniu

ochotniczych jednostek powstańczych; w lutym 1919 r. w walkach pod Zdunami został ranny. W latach międzywojennych pełnił funkcję kierownika i chirurga Szpitala Miejskiego w Krotoszynie oraz ordynatora oddziału położniczego i chirurgicznego. Uzupełniał wiedzę i fachowe umiejętności w klinikach chirurgicznych w Poznaniu, a także w ośrodkach niemieckich. Był członkiem zwyczajnym Wydziału Lekarskiego PTPN. Nie zaniechał aktywności społecznej – był m.in. prezesem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” i działaczem harcerskim; popularyzował wiedzę jako wykładowca uniwersytetu ludowego. Bibliotecę krotoszyńskiego gimnazjum przekazał ponad 200 książek, a szpitalowi darował część własnego gruntu. W 1936 r. (pod pseudonimem „Jan Sadkowski”) opublikował broszurę „Krotoszyn w Powstaniu 1918/1919 roku”.

Jesienią 1939 r. doktor Bolewski zaangażował się w lokalną działalność konspiracyjną. W 1940 r. został wysiedlony na teren Generalnego Gubernatorstwa do miejscowości Piekoszów na Kielecczyźnie. Pod pseudonimem „dr Marek” brał udział w organizacji miejscowego sanitariatu Armii Krajowej. Podczas jednej z akcji doznał kontuzji, której skutkiem było znaczne uszkodzenie słuchu. W latach wojny dosłużył się stopnia majora.

W 1945 r. powrócił do Krotoszyna, obejmując ponownie – do 1949 r. – funkcję dyrektora szpitala. Do 1956 r. pracował jako ordynator oddziału położniczego. Zmarł 1 września 1963 r. i został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym. Na jego grobie widnieje napis „Szedł, dobrze czyniąc”. Zasługi doktora Bolewskiego uhonorowano m.in. Krzyżem Niepodległości z Mieczami, Krzyżem Walecznych i Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. W plebiscycie w 2001 r. został wybrany Krotoszynianinem XX Wieku.

Doktor Bolewski był dwukrotnie żonaty: z Antoniną z Wołęjszów i ze Stanisławą z Luchtów, pielęgniarką oraz współpracownicą.

Władysław Jan Bolewski jest patronem ulicy w Krotoszynie.

DR N. MED. WŁODZIMIERZ WITCZAK,
PROF. NADZW. DR HAB. N. MED.
ANDRZEJ GRZYBOWSKI